

СЛУЖБА ЗА РЕВИЗИЈУ ФИНАНСИРАЊА ПОЛИТИЧКИХ СТРАНАКА

На основу члана 14. став (1) Закона о финансирању политичких странака («Службени гласник БиХ» број 22/00, 102/09 и 54/10), члана 24. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 61/06), а у складу са чланом 12. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ», број: 103/08), издајем

ИЗВЈЕШТАЈ О ПРЕГЛЕДУ ГОДИШЊЕГ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА ЗА 2009. ГОДИНУ САВЕЗА НЕЗАВИСНИХ СОЦИЈАЛДЕМОКРАТА – СНСД-МИЛОРАД ДОДИК

Број: 03-07-6-133/10
Сарајево, 24. јануар 2011. године

САДРЖАЈ

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА	3
1. УВОД.....	4
2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ	4
3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА	4
Предмет прегледа и контроле	5
Циљ прегледа и контроле	5
Обим прегледа и контроле	5
4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ	5
5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ	6
5.1. НАЛАЗИ.....	6
5.2. ПРЕПОРУКЕ	10

МИШЉЕЊЕ РЕВИЗОРА

Служба за ревизију финансирања политичких странака извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик за 2009. годину.

Руководство странке је одговорно за финансијске извјештаје, поступање у складу са Законом о финансирању политичких странака и успостављање ефикасног система интерних контрола.

Преглед смо обавили у складу са ревизијским стандардима примјењивим на ангажману у прегледу. Ови стандарди захтијевају да планирамо и извршимо преглед да би добили умјерену поузданост да странка није значајно кршила одредбе Закона о финансирању политичких странака.

Преглед је ограничен на контролу годишњег финансијског извјештаја политичке странке и примјену аналитичких процедура на подацима из финансијских извјештаја, па према томе не обезбјеђују поузданост која би се добила извршеном ревизијом у просторијама странке.

На основу нашег прегледа утврђено је сљедеће:

- 1. Савез независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик је пркршио одредбе члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака.**
- 2. Странка је прекршила одредбе члана 15.10. Изборног закона БиХ, јер је прекорачила лимит на трошкове кампање за пријевремене изборе за начелника Општине Билећа.**

Прегледом, односно контролом финансијског извјештаја, осим горњих напомена нисмо запазили ништа значајно што би указало на недостатке у финансијском извјештају или на финансирање ове политичке странке супротно одредбама Закона о финансирању политичких странака.

1. УВОД

Служба за ревизију финансирања политичких странака (у даљем тексту: Служба за ревизију) извршила је преглед годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик за 2009. годину.

Преглед и контрола финансијског извјештаја су проведени у складу са чланом 25. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака («Службени гласник БиХ» број 61/06) и чланом 2. Правилника о административним процедурама прегледа, контроле и ревизије финансијских извјештаја политичких странака («Службени гласник БиХ», број: 103/08).

Због чињенице да није обављена ревизија у просторијама политичке странке, постоји велика могућност да поједине материјално значајне грешке не буду откривене.

У годишњем финансијском извјештају за 2009. годину Савез независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик је исказао приход у износу од 2.646.974,07 КМ, што је исказано у наредној табели:

Ред.бр.	Врста прихода	Износ у КМ	Учешће у укупном приходу %
1	Чланарина	389.318,63	14,71 %
2	Прилози физичких лица	4.129,05	0,16 %
3	Прилози правних лица	0,00	0,00 %
4	Приходи од имовине	1.427,56	0,05 %
5	Приходи од правних лица	0,00	0,00 %
6	Приходи од поклона	8.138,70	0,31 %
7	Приходи из буџета	2.243.960,13	84,77 %
	Укупни приходи:	2.464.974,07	100,00 %

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја Савеза независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик је остварио расходе у износу 1.797.426,00 КМ.

2. ПРЕДСТАВЉАЊЕ ПОЛИТИЧКЕ СТРАНКЕ

Назив политичке странке: Савез независних социјалдемократа. Скраћени назив странке је СНСД-Милорад Додик.

Политичка странка је регистрована 13.05.2002. године у Основном суду Бања Лука и уписна у судски регистар под бројем Рп-9/02.

Сједиште политичке странке је у Бањој Луци, улица Петра Кочића број 5.

За заступање странка су овлаштени: Милорад Додик, председник, Велимир Кунић, потпредседник, Игор Радојичић, потпредседник, Нада Тешановић, потпредседник, Милко Чолаковић, потпредседник, Никола Шпирић, потпредседник, Небојша Радмановић, председник Извршног одбора, и Рајко Васић, извршни секретар ГО.

Лице овлаштено за подношење финансијских извјештаја за 2009. годину је Зорица Михајлова.

Према подацима из годишњег финансијског извјештаја за 2009. годину, организациону структуру Савеза независних социјалдемократа-СНСД-Милорад Додик чине:

- Главни одбор,
- 1 Градски одбор,
- 13 регионалних одбора,
- 93 општинска одбора и
- Млади социјалдемократи БиХ.

3. ОПИС ПРЕГЛЕДА И КОНТРОЛЕ ФИНАНСИЈСКОГ ИЗВЈЕШТАЈА

Предмет прегледа и контроле је годишњи финансијски извјештај Савеза независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик за 2009 годину.

Циљ прегледа и контроле је да ревизор на бази финансијског извјештаја покуша да установи да ли је Савез независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик у извјештајном периоду поступао у складу са одредбама Закона о финансирању политичких странака. Уколико ревизор на бази контроле финансијског извјештаја утврди одређена кршења Закона, оцјењује да ли је потребно извршити ревизију у просторијама политичке странке да би могао изразити мишљење о томе да ли се странка финансирала у складу са Законом о финансирању политичких странака.

Обим прегледа и контроле финансијских извјештаја Савеза независних социјалдемократа – СНСД - Милорад Додик обухвата контролу и провођење аналитичких процедура ради утврђивања усклађености података које је странка исказала у финансијском извјештају са одредбама Закона о финансирању политичких странака, односно усклађености извора финансирања и начина трошења средстава, са посебним нагласком на приходе од чланарине, прилоге физичких и правних лица, приходе из буџета и трошкове кампање за пријевремене изборе за начелника општине Билећа.

4. ПРЕТХОДНЕ КОНТРОЛЕ И РЕВИЗИЈЕ

Служба за ревизију је извршила ревизију и преглед годишњих финансијских извјештаја Савеза независних социјалдемократа-СНСД-Милорад Додик у периоду од 2004. до 2008. године, након којих су издати извјештаји о прегледу, односно извјештаји о ревизији са налазима ревизије, мишљењем ревизора и препорукама странци да отклони уочене неправилности у свом финансирању. Након извршене ревизије Годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину и постизборног финансијског извјештаја за Локалне изборе 2008. године издат је извјештај о ревизији са налазима ревизије и мишљењем ревизора да је странка прекршила одредбе члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака и одредбе члана 15. 10 Изборног Закона БиХ.

Нереализоване препоруке:

На основу уочених недостатака у годишњем финансијском извјештају за 2009. годину, утврђено је да политичка странка није испоштовала препоруке које су дате у извјештају о ревизији годишњег финансијског извјештаја за 2008. годину, односно и даље поступа супротно одредбама: члана 8. став (1) и члана 11. став (1) и став (3) Закона о финансирању политичких странака и одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ.

5. НАЛАЗИ И ПРЕПОРУКЕ

5.1. НАЛАЗИ

- а) На основу обављеног прегледа и контроле годишњег финансијског извјештаја и додатне финансијске документације, утврђено је да је Савез независних социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик прекршио одредбе члана 8. став (1) Закона о финансирању политичких странака.¹**

На основу финансијске документације странке и других доказа које су на захтјев Централне изборне комисије БиХ доставиле општине, Служба за ревизију је утврдила да су четири општинска одбора Савеза независних социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик користила просторије општинских органа управе без накнаде, док су два одбора користила просторије удружења грађана, такођер без накнаде.

- Општински одбор СНСД Нови Град је у 2009. години на основу Уговора о закупу пословних просторија, број 01-374-7/06 од 03.03.2006. године који је склопљен између Клуба одборника странке и Општине Нови Град, без накнаде користио просторије Општине Нови Град у укупној површини од 50,62м². Скупштина Општине Нови Град је донијела Одлуку о почетној цијени закупнине за пословне зграде, пословне просторије и гараже („Службени гласник Општине Нови Град“, број 4/09), којом је утврђено да цијена закупнине пословних простора на којима је носилац права располагања Општина Нови град, у првој зони износи 14,00 КМ/м². Кориштењем без накнаде пословног простора површине 50,62м², странка је остварила забрањен прилог у износу од 8.504,16 КМ. Осим бесплатног кориштења пословних просторија, Општина Нови Град је у име странке плаћала трошкове електричне енергије, гријања и трошкове телефона у висини до 50,00 КМ мјесечно. На име трошкова електричне енергије који се односе на ОО СНСД Сански Мост, Општина Сански Мост је платила 154,88 КМ.
- Општински одбор СНСД Сански Мост је без накнаде користио пословни простор површине 10,8 м², који је у власништву Општине Сански Мост. Како је Одлуком о условима и начину давања у закуп пословних зграда на подручју Општине Сански Мост („Службени гласник Општине сански Мост“, број: 4/06 и 6/07), утврђена је цијена закупа за пословни простор од 12 КМ/м², странка је кориштењем простора без накнаде остварила забрањен прилог у износу од 1.555,20 КМ.
- Општински одбор СНСД Источни Стари град Сарајево је у 2009. години без накнаде користио пословне просторије површине 14,54 м², које му је Рјешењем број: А01-789/08 од 11.07.2008. године на кориштење без накнаде додијелио Начелник Општине Источни Стари град Сарајево.
- Општински одбор СНСД Невесиње је на основу Уговора о давању на кориштење пословног простора, број 02/012-450/08 од 19.06.2008. године, без плаћања закупнине користио простор површине 10 м², у стамбено-пословној згради („Стара општина).
- Општински одбор СНСД Пале је за свој рад користио пословне просторије, скупа са опремом и инвентаром, које му је без накнаде дало Удружења избјеглих и

---

¹ Државни, ентитетски и кантонални органи, органи општинских и мјесних заједница, јавне институције, јавна предузећа, хуманитарне организације, предузећа која су по својој дјелатности искључиво непрофитна, вјерске заједнице, као и привредна удружења у којима уложени јавни капитал износи најмање 25% не могу да финансирају политичке странке.

расељених лица Пале. Уговором број 1-01/09 који је ОО СНСД Пале 26.01.2009. године склопио са Удружењем избјеглих и расељених лица Пале прецизирано је да овај општински одбор има обавезу да измирује рачуне за комуналне услуге (електрична енергија, вода, телефон).

- Општински одбор СНСД Кључ је на основу Уговора о кориштењу простора од 01.07.2002. године користио просторије површине 14,31 м², које му је без накнаде додијелило Удружење грађана „Кључки бисери“ из Кључа.

b) Контролом годишњег финансијског извјештаја и додатне финансијске документације, утврђено је да Савез независних социјалдемократа - СНСД-Милорад Додик није поступио у складу са одредбама члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака².

Политичка странка није успоставила потпуне евиденције о свим приходима и расходима, чиме је прекршила одредбе члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака.

(1) У пословним књигама није евидентиран приход из буџета у износу од 5.158,00 КМ, који је странка остварила од: Општине Кнежево, Општине Равно, Општине Рогатица и Општине Соколац.

Увидом у документацију коју су на захтјев Централне изборне комисије БиХ доставиле наведене општине утврђено је сљедеће:

- Општина Кнежево је Савезу независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик уплатила 895,00 КМ. Уплате су извршене готовински, односно путем благајне и то: уплата од 495,00 КМ 30.06.2009. године и уплата од 400,00 КМ 25.12.2009. године³. Странка у пословним књигама нема евиденције о наведеним уплатама.
- Из буџета Општине Равно⁴ овој политичкој странци је 08.04.2009. године путем благајне исплаћен износ од 800,00 КМ, о чему странка у пословним књигама нема евиденцију.
- У пословним књигама СНСД као приход из буџета Општине Соколац није евидентиран износ од 600,00 КМ. Увидом у акт Општине Соколац број 02-400-130 од 14.07.2010. године и Одлуку о одобравању исплате средстава на име Косорић Борјане, број:02-400-109 од 16.06.2010. године, утврђено је да су средства одобрена политичкој странци, а наведеном физичком лицу су исплаћена по захтјеву ОО Савеза независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик Соколац. Странка је овај износ средстава у пословним књигама требала евидентирати као приход из буџета, а обзиром да су уступљена другој особи, истовремено их је требало евидентирати и као трошак политичке странке.
- Савез независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик у пословним књигама нема евидентиран приход у износу од 2.863,00 КМ који је

² У складу са одредбама члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака, странка је обавезна водити евиденције о својим приходима и расходима.

³ Према наводима из акта број: 04-40-24-1/10 од 15.07.2010. године, који је Општина Кнежево доставила Централној изборној комисији БиХ

⁴ Акт Општине Равно, број број 44/10 од 22.02.2010.

странци уплаћен из буџета Општине Рогатица. На захтјев Централне изборне комисије БиХ Општина Рогатица је доставила акт број: 03/04-20/10 од 14.07.2010. године у коме је исказала средства која су политичкој странци уплаћена на трансакцијски рачун број 551-406-11306385-68 у износу од 2.863,00 КМ.

У пословним књигама нису успостављене евиденције ни о дијелу расхода Општинског одбора Рогатица, који су плаћени са наведеног трансакцијског рачуна, у износу од 2.081,5 КМ.

(2) Странка није испоставила потпуне и ажурне евиденције о трошковима горива. У годишњем финансијском извјештају за 2009. годину, а такођер и у пословним књигама Савеза независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик, код три општинска одбора, исказани су трошкови за утрошено гориво за моторна возила у укупном износу од 56.978,84 КМ, које је странци испоручено и фактирисано у 2007. и 2008. години.

- Општинском одбору Савеза независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик Зворник у 2007. години од стране ДОО „Кесо промет“ Зворник је испоручено дизел гориво и фактурисано по рачуну број 32/07 од 30.11.2007. године у износу од 7.028,24 КМ.

- Општинском одбору Савеза независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик Добој ДОО „Бато петрол“ доо Добој у 2008. години је испоручио 20.000 литара дизел горива и за исти испоставио три рачуна укупној вриједности од 45.800,60 КМ⁵.

- Општински одбор Савеза независних социјалдемократа социјалдемократа - СНСД - Милорад Додик Мостар је у 2008. години набавио гориво од АД „Петрол Бања Лука“ Пословни центар Требиње по рачуну 185/08 од 19.09.2009. године у вриједности од 4.150,00 КМ.

Увидом у пословне књиге странке утврђено је да наведени општински одбори, којима је испоручено гориво у износу од 56.978,84 КМ, не посједују моторна возила, нити у свом власништву, нити су изнајмљивала возила.

(3) Странка у пословним књигама није евидентирала трошкове закупнине за пословне просторе у износу од 1.944,00 КМ, које су користили ОО СНСД Фоча и ОО СНСД Рогатица.

- Увидом у уговор о закупу између ОО СНСД Фоча и Општине Фоча⁶, утврђено је да је за пословни простор чија је површина 26,40 м², уговорена цијена од 5,00 КМ/м², при чему годишња закупнина износи 1.584,00 КМ.

- Странка је са Општином Рогатица закључила уговор о закупу пословног простора⁷, површине 20 м² уз мјесечну закупнину 1,50 КМ/м². Годишња закупнина по овом уговору износи 360,00 КМ.

⁵ Рачун број 103-1995/08 од 20.10.2008 године на износ од 33.4522,54 КМ, за дизел гориво које је испоручено у периоду 01.10. - 20.10.2008. год

Рачун број 100-1993/08 од 20.10.2008. године на износ 6.005,94, за дизел гориво које је испоручено у периоду 07.10. - 20.10.2008. год

Рачун број 102-1994/08 од 20.10.08. године на износ 6.372,12 КМ, за дизел гориво које је испоручено у периоду 06.10. - 20.10.2008. год

⁶ Уговор број: 01-24/10 од 16.04.2010 којим је закупнина уговорена за период 01.01.2009 - 31.12.2012. године

⁷ Уговор број: 01-374-12/04, закључен 06.04.2006. године.

е) Странка није испоштовала одредбе члана 11. став (3) Закона о финансирању политичких странака.⁸

- У годишњем финансијском извјештају за 2009. годину, странка није пријавила трансакцијски рачун број 551-406-11306385-68, отворен код Нове Бањалучке банке филијала Рогатица.
У складу са одредбама члана 11. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“ број 61/06), политичка странка је обавезна пријавити све трансакцијске рачуне и у извјештај унијети: бројеве рачуна, навести називе банака код којих су рачуни отворени, исказати укупан промет по сваком трансакцијском рачуну и исказати стање средстава на дан 31. децембра на сваком трансакцијском рачуну.
- Странка није исказала готовински промет средстава путем благајне у износу од 1.695,00 КМ, који су остварили ОО СНСД Кнежево у износу од 895,00 КМ и ОО СНСД Равно у износу од 800,00 КМ, чиме је прекршила одредбе члана 12. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.
- У финансијском извјештају странка није исказала приход из буџета у износу од 5.158,00 КМ., који је странка остварила од: Општине Кнежево у износу од 895,00 КМ, Општине Равно у износу од 800,00 КМ, Општине Рогатица у износу од 2.863,00 КМ и Општине Соколац у износу од 600,00 КМ. Непријављивањем наведених прихода странка је прекршила одредбе члана 19. Правилника о годишњим финансијским извјештајима политичких странака.

Трошкови изборне кампање за пријевремене изборе

Савез независних социјалдемократа-СНСД-Милорад Додик је учествовао на пријевременим изборима за начелника Општине Билећа, који су одржани 24.01.2010. године. На основу података из пословних књига ове политичке странке и годишњег финансијског извјештаја за 2009. годину, утврђено је да је странка трошкове изборне кампање углавном остварила у децембру 2009. године. У годишњем финансијском извјештају за 2009. годину странка је исказала трошкове кампање за пријевремене изборе за начелника Општине Билећа у износу од 18.509,40 КМ, док је у 2010. години по овом основу исказала трошкове у износу од 3.198,78 КМ.

У складу са одредбама члана 15.10 Изборног закона БиХ политичка странка за потребе изборне кампање не смије потрошити више од 0,30 КМ по бирачу у једном изборном кругу⁹, према броју бирача које је објавила Централна изборна комисија БиХ.

⁸ У складу са одредбама члана 11. став (3) Закона о финансирању политичких странака, странка је обавезна подносити финансијски извјештај у форми коју одобри Централна изборна комисија БиХ. Садржај, форма, начин и други детаљи извјештавања уређени су Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака („Службени гласник БиХ“ број 61/06)

⁹ Члан 15.10 став 2. прописује да се максимално дозвољени износ за финансирање изборне кампање израчунава тако што се број гласача у свим изборним јединицама у којима политички субјект има кандидатску листу или кандидата помножи са: 30 фенинга за начелника општине односно градоначелника и за чланове скупштине општине, чланове Народне скупштине РС и Представничког дома Парламента Федерације БиХ, чланове Парламентарне скупштине БиХ, члана Предсједништва БиХ, и предсједника и потпредсједнике РС, односно 20 фенинга за изборе за чланове кантоналних скупштина.

Према подацима Централне изборне комисије БиХ, Савез независних социјалдемократа-СНСД- Милорад Додик за финансирање кампање на пријевременим изборима за начелника Општине Билећа могао је потрошити 2.957,40 КМ.

Обзиром да је странка за финансирање изборне кампање на пријевременим изборима за начелника Општине Билећа потрошила 21.708,18 КМ, прекорачила је дозвољени лимит за износ 18.750,78 КМ, чиме је прекршила одредбе члана 15.10 изборног закона БиХ.

5.2. ПРЕПОРУКЕ

Препоручује се Савезу независних социјалдемократа-СНСД - Милорад Додик да се придржава одредаба Закона о финансирању политичких странака, а посебно на основу уочених недостатака се препоручује:

- *да се не финансира из извора који су забрањени политичким странкама,*
- *да у складу са одредбама члана 11. став (1) Закона о финансирању политичких странака, успостави потпуне и ажурне евиденције о свим приходима и расходима,*
- *да финансијске извјештаје које доставља Централној изборној комисији Босне и Херцеговине подноси у складу са одредбама члана 11. став (3) Закона о финансирању политичких странака и у форми прописаној Правилником о годишњим финансијским извјештајима политичких странака и*
- *Да поступа у складу са одредбама 15.10. Изборног закона БиХ.*

Коментар

Савез независних социјалдемократа-СНСД - Милорад Додик се није очитовао на налазе ревизије и мишљење ревизора дато у прелиминарном извјештају о прегледу годишњег финансијског извјештаја за 2009. годину који му је достављен 21.12.2010. године.

Мр. Хасида Гушић, шеф Службе за ревизију - ревизор